

Plan för förebyggande av osakligt beteende i ungdomsarbetet

Nickby-Kyrkoby FBK

5.6.2023

MÅLSÄTTNING

- Säkerställa barn och ungdomars integritet
- Befrämja att barns och ungdomars mänskliga och grundläggande rättigheter förverkligas
- Befrämja barns och ungdomars trygga uppväxt, utveckling och välmående
- Skydda barn och ungdomar mot sexualbrott och andra faktorer (till exempel vålds- och rusmedelsbrott) som hotar barnens trygga uppväxt
- Respektera de frivilliga personernas integritetsskydd
- Skapa ett rätt dimensionerat och ändamålsenligt förfaringssätt både ur myndigheternas som brandkårens synpunkt.

Det viktigaste är ändå att gemensamma regler för verksamheten görs upp. Det är av största vikt att de gemensamma reglerna är så specifika som möjligt när det gäller verksamhet med barn och ungdomar. Reglerna skall vara klara och alla skall förbinda sig att följa dessa regler. Reglerna skyddar förutom barn och ungdomar även vuxna och utbildare när det gäller möjliga anklagelser och ger alla en trygg grund för verksamheten då alla följer dessa regler.

Det är lättare att reda ut en situation med osakligt beteende om brandkåren kan hänvisa till gemensamma undertecknade regler för verksamheten.

Bakgrunden till planen är Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn (148/2014) ger arrangören av en verksamhet möjlighet att kontrollera en frivillig persons brottsbakgrund under vissa premisser. Genom kontrollen strävar man till att förhindra personer som tidigare har gjort sig skyldiga till brott som utsatt barn för sexual-, vålds- eller drogbrott att delta i verksamheten.

Vi uppgörandet av planen har man använt anvisningen som organisationerna för ungdomsarbete, idrotts- och social- och hälsovården Allians, Valo, SOSTE samt kulturbranschens organisation Taiké gjort. Befolkningsförbundets och (FIS) Finlandssvenska idrottsförbunds materia har också fungerat som underlag vid uppgörandet av planen. Brandkårens redan existerande anvisningar har beaktats används vid uppgörandet av planen.

Avsikten med lagen är att skydda barn och ungdomars grundläggande rättigheter samt att skydda de unga mot sexuellt utnyttjande och berövande och mot övrig våldsbrottslighet och användande av droger. Barn och ungas trygghet och integritet befrämjas ändå bäst genom att utveckla verksamhetsformerna.

Inom brandkårens ungdomsverksamhet skall alla verka i enlighet med barns och ungdomars fördel och barns och de ungas säkerhet är det allra viktigaste. Vi bör se till att möjligt störande och osakligt beteende eller utnyttjande omedelbart avslutas. **Om en vuxen persons beteende glider över i fel riktning skall man omedelbart ta upp detta med personen i fråga. I fall en ungdoms uppförande mot en vuxen är osakligt skall man omedelbart ingripa i detta.**

I det fall att det är fråga om en allvarlig misstanke om störande beteende eller utnyttjande skall umgänget mellan offret och utövaren omedelbart avbrytas till saken är utredd. Barnets eller ungdomens föräldrar bör underrättas om de inte är medvetna om situationen. Då handlingen eller försök till handling uppfyller beskrivningen i strafflagen skall man omedelbart vara i kontakt med polis och barnskyddsmyndigheten.

Barn och ungas rättigheter

Inom avtalsbrandkårsverksamheten har man en förbehållslös nollinje gällande osakligt uppförande, vilket särskilt betonas inom ungdomsarbetet. Var och en som deltar i verksamheten har ansvar för sitt eget be-teende och detta ansvar kan man inte flytta på någon annan.

- De unga skall göras uppmärksamma på att det inte är skamligt eller offrets eget fel om man blivit utsatt och att man omedelbart skall berätta om detta åt föräldrarna eller utbildarna.
- Ungdomsavdelningens övningar, läger och andra evenemang skall planeras så att det alltid finns åtminstone två fullvuxna personer på plats. Om detta inte lyckas, skall avdelningens ledning göra

upp en specifik anvisning för evenemanget ifall att evenemangets karaktär är sådan att man i alla fall kan säkerställa de ungas integritet.

- Ungdomsavdelningens utbildare skall delta i utbildning där man behandlar hur man fungerar tillsammans med ungdomar och hur man följer med hur ungdomsarbetet utvecklas.
- Utbildarna skall med sin, egen verksamhet sträva till att skapa en öppen atmosfär som tryggar ungdomarnas integritet.
- Nya utbildare skall få reglerna hur man beter sig med ungdomar klagjorda och de nya utbildarna skall vägledas och stödas i hur man umgås med barn. Varje ny utbildare skall också bekanta sig med avdelningens tillvägagångssätt samt kvittera den interna utbildningen när den är gjord.
- Specifika spelregler (till exempel utgående från dessa regler) skall göras upp för den egna avdelningen. Spelreglerna skall också gås igenom med personer som bara sporadiskt deltar i utbildning av de unga.
- Den som söker sig till uppgiften som ungdomsavdelningens utbildare skall intervjuas och ges introduktion så att han förstår sakerna som inverkar på de ungas integritet och trygghet. För de nya utbildarna gör man klart spelreglerna för hur man verkar tillsammans med de unga och man vägleder och stöder dem gällande arbetet med ungdomarna.
- Anvisningen bör finnas tillgänglig för alla till exempel på FBK:s hemsida, brandstationens anslagstavla.

Utredning av brottslig bakgrund

Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn (148/2014) ger arrangören av en verksamhet möjlighet att kontrollera en frivillig persons brottsbakgrund under vissa premisser. Genom kontrollen strävar man till att förhindra personer som tidigare har gjort sig skyldiga till brott som utsatt barn för sexual-, vålds- eller drogbrott att delta i verksamheten.

Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn i sin helhet hittar man på Finlex sidorna via länken: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20140148>

Avsikten med lagen är att skydda barn och ungdomars grundläggande rättigheter samt att skydda de unga mot sexuellt utnyttjande och berövande och mot övrig våldsbrottslighet och användande av droger. Barn och ungas trygghet och integritet befrämjas ändå bäst genom att utveckla verksamhetsformerna.

Den frivilliga utredningen av brottsbakgrund är endast en kompletterande åtgärd då det gäller skyddande av barns och ungas trygghet. Med denna åtgärd strävar man till att förhindra att personer som tidigare gjorts sig skyldiga till sexual-, vålds- och narkotikabrott att frivilligt arbeta med barn och ungdomar. Medvetenheten att man kan reda ut brottslig bakgrund hjälper kanske till att förebygga problem.

Osakligt bemötande

Exempel på osakligt bemötande är:

- användande av öknamn
- gester eller miner med sexuell anspelning
- kommentarer eller frågor som gäller kroppen, klädseln eller privatlivet
- sexuellt betingad berörelse som att knipa, kyssas, klämmas
- nedvärderande och "grova" sexistiska vitsar samt osakliga samtal om sexualiteten
- telefonpåringningar, textmeddelanden, e-post och brev eller andra kontakter med sexuellt betonat innehåll
- påtryckning till eller tvång till sexuell kontakt

- favorisering, mobbning eller underkastelse
- att isolera någon från de övriga ungdomarna
- upprepande krav att utföra oangenäma uppgifter
- diskriminering utgående från kön, etnisk bakgrund, språk, medborgarskap, ålder, lyte, sexuell inriktning, religion, övertygelse eller av annan personligt riktad orsak

Det är inte fråga om osakligt bemötande då man i normal utbildningsverksamhet ger order och kommandon, inte heller om man vidrör varandra till exempel under utbildning av första hjälp. Man bör dock uppmärksamma hur ungdomarna rör vid varandra vid första hjälp utbildning speciellt om det finns yngre ungdomar med på övningen.

Man bör speciellt ta i beaktande olämpligt språkbruk och tvetydiga vitsar, utbildarna emellan då det finns ungdomar på plats.

Några sanningar:

- Det är alltid en vuxen som tar ansvaret för de ungas välmående och att alla gränser följs.
- Ett NEJ betyder NEJ i alla situationer!
- De unga själv avgör när det är ett nej eller ett ja som gäller.

Följ med ungdomsavdelningens verksamhet

Följ hela tiden med ungdomarna i ungdomsavdelningen en vuxen kan nog lägga märke till att någonting håller på att ske "under ytan".

- Det kan ändå vara svårt att upptäcka störande eller osaklig behandling då det nödvändigtvis inte syns utåt. Då kan man försöka iaktta kroppsspråket hos den unga, drar sig den unga undan, är man rädd för beröring, byter man pinsamma samtalsämnen, osv.
- Lagg märke till om en ungdom medvetet undviker en specifik vuxen person. Går någon till exempel ut då någon vuxen person finns i rummet?
- Tillbringa någon ungdom onaturligt mycket tid med någon vuxen, håller sig kanske lite för nära personen eller pratar till personen på annat sätt än de övriga vuxna.
- Har det bildats "klickar" i avdelningen eller blir någon lämnad "utanför".
- Osaklig behandling sker också på sociala media och kan då vara mycket svårt att upptäcka. Man kan kanske berätta åt ungdomarna om dylik mobbning eller störande beteende.
- Fråga rakt ut av de unga om osakligheter och mobbning, skapa en öppen omgivning där alla vågar prata ut.

De unga är bra på att hålla hemligheter, både medvetet och omedvetet, så det kan vara utmanande att komma på osakligt beteende och mobbning. Brandkåren är för många ungdomar som en andra familj, vilket också betyder att det kan vara ännu svårare att komma åt dessa fenomen då ungdomarna kanske känner att de sviker det egna gänget. De unga kanske funderar på och är rädda för följderna: Vad händer nu? Får alla veta om detta? Tänk om jag har fel? Kanske alla skrattar åt mig? Lämnas jag bort ur gänget nu?

Om personer i ledande ställning bara passivt från sidan följer med mobbningen eller den osakliga behandlingen och inte säger eller gör någonting åt saken eller helt förnekar saken skapar det en föreställning åt de unga att osakligt beteende och mobbing är tillåtet och godkänt.

Hur ingripa vid störande beteende

Om man upptäcker störande beteende eller om det finns en allvarlig misstanke om detta är det på vars och ens ansvar att meddela om detta till den person inom avtalsbrandkåren som utsetts till ansvarig för säkerhetsärenden som gäller ungdomarna. Alla misstankar och klagomål skall behandlas och man skall

ingripa i möjliga brottsmisstankar omedelbart.

Alla parter skall höras i ärendet innan beslut fattas. Vid behov kan man höra utomstående sakkunniga för att reda ut saken. Avsikten är att hålla verksamheten öppen och transparent, dvs. alla beslut som fattas och alla åtgärder skall kunna motiveras för alla inblandade parter.

Klagomål som tas emot tas på allvar

Alla klagomål som kommer tas emot och alla klagomål skall behandlas på allvar. Klagomålet tas emot av personer som utsetts på förhand inom föreningen. Personen som tar emot klagomålet skall tacka personen för att man har tagit kontakt och man skall lyssna på personen i lugn och ro. Beklaga det osakliga beteende som personen har utsatts för och ta oron på allvar. Ta ansvar för det som har hänt och för att föra saken till vidare behandling. Lova inget visst slutresultat innan saken har blivit utredd. Fastställ en ny kontakttid och håll fast vid den även om saken ännu inte har gått vidare.

Den som tar emot klagomålet antecknar:

- klagomålets innehåll
- datum
- vem som har tagit emot klagomålet
- anmälarens namn om det är känt

Om klagomålet tas emot av en annan person än den som utsetts på förhand i föreningen, agerar man enligt ovanstående anvisning och levererar klagomålet till personen som ansvarar för ärendet inom föreningen.

Beslut om vem som behandlar ärendet

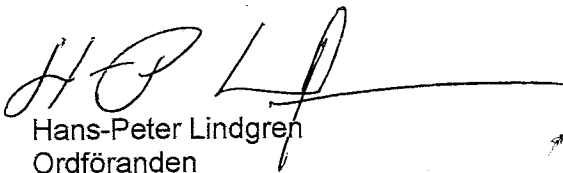
Föreningen har utsett personer som i första hand behandlar klagomål. I varje fall måste man emellertid skilte ge akt på personernas opartiskhet.

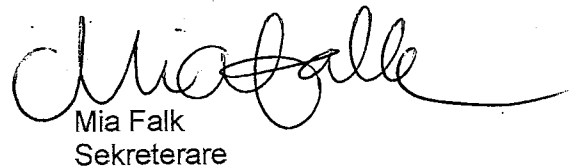
Klagomålet eller orosmomentet kan väcka starka känslor, så för att garantera en rättvis process är det viktigt att personerna som behandlar ärendet inte är direkt kopplade till händelsen. Om det inte finns tillräckligt med opartiska personer inom föreningen för att behandla fallet, kan man be utomstående personer att göra det, till exempel från lokalförbundet eller en annan förening om det är möjligt.

I vissa fall kan den egna utbildaren vara en lämplig person för att behandla ärendet, till exempel i fall av mobbning inom gruppen eller avdelningen. Försäkra er om att personen som behandlar ärendet vid behov får stöd.

Godkännandet och ibruktagandet av planen

Planen är godkända av styrelsen den 5.6.2023

Hans-Peter Lindgren
Ordföranden

Mia Falk
Sekreterare

Ändringar i planen godkänns av brandkåren styrelsen.